

Sánta György

Az este jobb,
mint a reggel

Sánta György

Miért halt meg
a szépségkirálynő?

Novellák II. – 1959–2000

papirusz book

A cselekvés rugói

Kemény András könyvajánlója

Sánta György

Az este jobb mint a reggel

Miért halt meg a szépségkirálynő?

Papirusz Book Kiadó

Miután elolvastam Sánta György két-kötetes novellagyűjteményét – *Az este jobb, mint a reggel* és a *Miért halt meg a szépségkirálynő?* – címmel, elgondolkodtam: mit ad a mai olvasónak ez a negyvennyolc elbeszélést tartalmazó két kötet, amelyeket a Papirusz Book kiadó jelentetett meg. Azt nem mondom, hogy egy percig sem tűnődtem az önmagamnak feltett kérdésen, sőt. De a válasz azért nem esett olyan nehezemre, mert az 1959-től a 2000. évig született írások egy ma már szinte letűnt, már-már elfeledett időszak dokumentumai voltak, amelyekben az elmúlt évtizedek majd minden életjelensége tükröződik. Abban is biztos vagyok, hogy a rendszerváltás időszakában születettek számára egy olyan világ tárul fel, amelyet célszerű megismerniük, hiszen az a szüleik élete volt, kérdésekkel, válaszokkal, kudarcokkal, eredményekkel, szerelmekkel és csalódásokkal együtt.

Az írások egy részét áthatja bizonyos elkötelezettség. Az a fajta elkötelezettség, amely naivan elképzelt valamiféle szocialista jövőt, emberi egyenlőséget. Akkoriban úgy

szóltak erről, hogy a nép az „emberarcú szocializmust” akarja. És az írások e részéből úgy tűnik, az író azért hadakozott, bírált, rótt fel, intett meg, hogy ez megvalósuljon, ez legyen a valóság. De talán éppen ezért ezek az elbeszélések közel hozzák ezt az elmúlt időszakot, miközben az akkori valóságot is feltárják, sőt, az író naiv buzgalmában még le is leplezi a vizsázásokat. És amikor a legjobb szándék vezérelte,

akkor mutatta be és fel a rendszer valódi arcát és annak működését. A legjobb akarattal tárta elénk a rendszer azon szereplőit is, akik nem mindig a legjobbat akarták, és a tetek, a cselekvések igazi és sajátos rugói is láthatóvá váltak. De ezzel együtt azért bírálta is őket: miért nem a legjobbat akarják. Mert úgy tűnt, hogy ő is velük együtt akarta volna azt a legjobbat, azt a „fényes jövőt”.

Tehát az írások által felölelt negyven esztendőt áttekintve nem

mondhatom, hogy ezek a novellák elvetették volna azt, ami volt, vagy valamiféle tudatos bírálatai lennének múltunknak. Viszont mindenképpen hű lenyomatai annak, hogyan éreztünk, vélekedtünk s gondolkodtunk abban az időben.

De a válasz azért nem esett olyan nehezemre, mert az 1959-től a 2000. évig született írások egy ma már szinte letűnt, már-már elfeledett időszak dokumentumai voltak...

Néhány írás viszont már átvezet az egészen közeli múltba. Mit jelent a vállalkozói világ, mit jelent a terrorizmus vagy akár az emberiség egyetemessége. Természetesen az el-

beszélések jó részében megjelenik az emberi mikrovilág számtalan árnyalata: irigység, féltékenység, kisebbségi érzés, a szerelem válsága.

Végül nyugodtan írom le: megéri a fáradságot „átrágni” magunkat ezeken a történeteken, mert nem kell velük ugyan egyetérteni, de el sem kell vetni őket, csak bele kell felejtkezni a múlt és a közelmúlt igazán őszinte „tényfeltárázába”, és akkor talán sok mindent megért és sok mindent el is néz az olvasó.